

Poštovani ministre Bytyqi,

Poštovani g. Marco Mantovanelli, Direktor Svetske banke za Kosovo i za Severnu Makedoniju,

Poštovani g. Patrick Etienne – Direktor za zemlju, u Državnom sekretarijatu Švajcarske za ekonomske poslove (SECO)

Poštovana gđa Lori Michealson, predstavnica američke ambasade na Kosovu

Poštovani predsedniče Odbora, g. Mrasori,

Poštovani predstavnici finansijskih institucija,

Poštovani učenici i nastavnici,

Poštovani predstavnici medija,

Dame i gospodo,

Posebno mi je zadovoljstvo da vam poželim dobrodošlicu na današnjem događaju obeležavanja Svetske nedelje novca u funkciji finansijske edukacije sa našim glavnim saradnicima Ministarstvom obrazovanja, Svetskom bankom, Državnim sekretarijatom Švajcarske za ekonomske poslove (SECO) i Evropskom fondom za Jugoistočnu Evropu, koje bih želeo da koristim ovu priliku da im zahvaljujem na bezrezervnoj podršci unapređenju dešavanjima u finansijskom sektoru na Kosovu generalno, i naročito na podršci finansijskoj edukaciji.

Ove godine, Svetska nedelja novca ima poseban značaj iz dva razloga:

Prvi je zbog činjenice da uz aktivnosti koje ćemo sprovesti u okviru ove nedelje, stavili smo Republiku Kosovo u centru pažnje međunarodne

javnosti jer aktivnosti koje ćemo sprovoditi ove nedelje mogu se pratiti na međunarodnom nivou preko „live Streams“ od centralnih banaka, regulatora i međunarodnih organizacija koje se bave finansijskom edukacijom;

Drugi je zbog činjenice koju je već saopštila CBK, da će 2019. godina biti godina zaštite potrošača i aktivnosti koje ćemo sprovoditi u oblasti finansijske edukacije biće u funkciji zaštite potrošača.

U današnjem okruženju, kada smo svi svedoci finansijske održivosti koje ima Kosovo, uspostavljajući finansijski sistem Kosova na uporednim nivoom ne samo sa zemljama regiona već i sa zemljama Evropske unije, pitanje finansijske edukacije ima posebnu ulogu u našoj razvojnoj agendi. Štaviše, sektor finansijskih usluga ima snažan uticaj na ekonomski rast, otvaranje radnih mesta, izgradnju vitalne infrastrukture i na održivi razvoj za Kosovo. Usluge i proizvodi finansijskog sektora utiču na svakog građanina Kosova. Prema tome, mi smo zahvalni svim našim saradnicima, od kojih su jedan deo danas sa nama, za podršku koju su pružali Centralnoj banci i drugim relevantnim institucijama, u uspostavljanju finansijskog tržišta, koje tretira potrošače na ispravan način, podstiče finansijsko uključivanje i pomaže građanima u efikasnom korišćenju finansijskih usluga.

Jedan od strateških ciljeva CBK-a je podsticanje zdravog razvoja finansijskog sistema u Republici Kosovi i daljeg razvoja funkcije finansijske edukacije, u cilju stvaranja istinske finansijske kulture, koja pomaže svim zainteresovanim stranama da donose ispravne odluke na osnovu dovoljnog znanja. Ova znanja se mogu steći samo adekvatnom finansijskom edukacijom, koja se shodno tome transformiše u finansijsko ponašanje. Ovo bi bila optimalna realnost kojoj svi danas prisutni težimo, ali koliko smo uspeli da ostvarujemo to?

Centralna banka razvija finansijsku edukaciju u funkciji tri glavnih dimenzija:

- u funkciji finansijske stabilnosti,
- u funkciji zaštite potrošača, i
- u funkciji finansijske inkluzije.

Ove tri dimenzije zapravo pokrivaju celokupan proces finansijskih aktivnosti, od prvog suočavanja sa finansijskim proizvodom/uslugom do ostvarivanja prava/obaveze u ovom odnosu.

Finansijska edukacija u funkciji finansijske stabilnosti gradi se na premisi međusobnog poverenja. Finansijska edukacija je srž izgradnje poverenja. Bez poverenja ne može biti finansijske stabilnosti. Ako gledamo iz perspektive socijalnog blagostanja, veoma je važno da li su građani u stanju da upravljaju na odgovarajući način svojim finansijskim sredstvima. Međutim, na drugoj strani sticanje finansijskih znanja prevazilazi bilanse i prihode na nivou pojedinca ili porodice do promovisanja stabilnog finansijskog sistema i efikasnog uspostavljanja resursa u okviru realne ekonomije.

Finansijska edukacija u funkciji zaštite potrošača je aktivan proces, u kojem je saopštavanje informacija samo početak, dok je konačni cilj pozitivno finansijsko dugoročno ponašanje. Odluke potrošača o korišćenju proizvoda i usluga donose se na osnovu kompletne i ispravne informacije, kao i na osnovu znanja koje imaju da razumeju ove informacije, stoga i njihovo saopštavanje od strane finansijskih institucija je veoma kritično. Štaviše, takav pristup dovodi do poštene konkurencija svih aktera finansijskog sektora. CBK je posvećena doprinosu za ekonomski rast zemlje, i takođe posvećena radu u pravcu povećanja kvaliteta u čitavom finansijskom sektoru, a pre svega da doprinese zaštiti potrošača. Kao rezultat podrške Evropskog fonda za Jugoistočnu Evropu „EFSE“, realizovaćemo projekat „Poboljšanje transparentnosti bankarskog tržišta, kroz izgradnju platforme za upoređivanje kamatnih stopa za banke“. Ova platforma će omogućiti građanima da donose odluke na osnovu kompletnih

i jasnih informacija, koje su objavljene na jedinstvenoj platformi za sve banke. Ova platforma će takođe pomoći i rastu zdrave konkurencije u bankarskom sektoru. Drugi projekat od posebne važnosti je Kolekcija knjiga za finansijsku edukaciju, koje su dizajnirane za niži ciklus osnovnih škola, koje će, u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja, biti raspodeljene u svim školama na Kosovu. Učenici kosovskih škola će imati priliku da se upoznaju sa edukativno ekonomsko-finansijskim konceptima, za koje je važno da se uspostavljaju u početnoj fazi obrazovanja.

Treća dimenzija, dimenzija finansijske inkluzije je kontinuirani proces unapređenje finansijske infrastrukture u cilju povećanja raspoloživosti finansijskih proizvoda i usluga sa što manjim troškovima. Finansijsko posredovanje je brzo napredovalo putem proširenja finansijskih usluga i proizvoda, ali samo onih osnovnih. Uspostavljanje finansijskog tržišta koja tretira potrošače na ispravan način, podstiče finansijsko uključivanje i pomaže građanima u efikasnom korišćenju finansijskih usluga, kao glavna premisa finansijske inkluzije. Prema tome, CBK je orijentisala program finansijske edukacije u funkciji finansijske inkluzije u cilju podsticanja dovoljne potražnje za veoma raznolike i rasprostranjene usluge i proizvode. Prema tome, uz podršku Svetske banke i Državnog sekretarijata Švajcarske za ekonomske poslove (SECO), uspele smo da izradimo projekat „Greenback Project“ koji ima u cilju Doznake kao veoma važna kategorija prihoda na Kosovu, podizanje svesti pošiljalaca i primalaca doznaka, kako bi se namena ove kategorije prihoda transformirala iz potrošnje u investicije. Takođe, Program doznaka i uplata, pomoći se CBK-u da dodatno unapredi infrastrukturu platnog sistema, posebno u pogledu šire rasprostranjenosti i manjih troškova za male uplate.

Svi se ovde danas slažemo da smo putem finansijske edukacije uspele da rešavamo brojne izazove u okviru ovih triju dimenzija, ali ima još puno da se radi. Finansijski sistem se konstantno razvija u pravcu proširenja složenijih finansijskih

proizvoda i usluga, prema tome program finansijske edukacije treba odgovoriti ovoj novoj dimenziji uz proaktivnost. Ova proaktivnost nameće potrebu za Nacionalnom strategijom za finansijsku edukaciju, za koju smatram da je sad trenutak da se počinje dijalog. Smatram da današnje potpisivanje Sporazuma o razumevanju između Centralne banke i Ministarstva obrazovanja, predstavlja dobar početak u tom pravcu.

Na kraju, dozvolite mi da se zahvaljujem Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije, Svetskoj banci, Državnom sekretarijatu Švajcarske za ekonomske poslove (SECO), EFSE-u na odličnoj saradnji u ostvarivanju dosadašnjih dostignuća i svima vama predstavnicima drugih relevantnih institucija za buduću saradnju.

Hvala Vam!